

TÉMA 2/4

MÍSTO, ÚLOHA A PRINCIPY ŽENIJNÍ PODPORY OCHRANY VOJSK

Pro úspěšné splnění jakéhokoli úkolu sil NATO v jakékoli operaci a z toho pak plynoucích konkrétních úkolů je nutné splnit požadavky, které jsou vyjádřeny základními operačními schopnostmi. Mezi ně patří:

- včasná dostupnost sil;
- efektivní zpravodajská činnost;
- schopnost rozmístění a mobilita;
- účinné nasazení;
- efektivní systém velení, řízení a spojení (C3);
- logistická udržitelnost;
- **odolnost a ochrana vojsk.**

VŠEOBECNÉ POJETÍ OCHRANY VOJSK

OCHRANA VOJSK (FORCE PROTECTION – FP)

souhrn opatření a prostředků určených k minimalizaci zjištění možného cíle nepřítelem, zranitelnosti osob, zařízení, výzbroje a techniky a činností před jakýmkoli ohrožením za každé situace a k zachování akceschopnosti a bojeschopnosti vojsk. (AAP-6)

Ochrana vojsk představuje prostředky uchování bojového potenciálu sil tak, aby mohl být použit v rozhodujícím čase a na rozhodujícím místě. Musí být hlavní prioritou velitele ve všech stádiích operace počínaje přípravou, dále rozvinutím, přes boj až k přeskupení.

Hlavní cíle ochrany vojsk:

- Snížení účinnosti působení nepřítele na vlastní vojska
- Odstranění následků napadení
- Zachování nebo obnova bojeschopnosti
- Ochrana vojsk před nežádoucími účinky vlastních zbraní a bojové techniky

Opatření ochrany vojsk

Ochrana proti zbraním hromadného ničení představuje souhrn organizačních a technických opatření a činností, které mají za cíl oslabit vliv a odstranit následky účinků ZHN a úniků průmyslových nebezpečných látek (PNL) a tím přispět k uchování bojeschopnosti svazků (útvárů, jednotek). **Všeobecná opatření** ochrany proti ZHN tvoří mimo jiné přijetí ochranných opatření v rámci:

- ženijního budování prostorů a postavení, které zaujímají svazky (útvary, jednotky) a přípravy komunikací pro manévr;

- efektivního využití maskovacích prostředků a dovedného využití maskovacích a ochranných vlastností terénu.

Zvláštní opatření ochrany vojsk proti ZHN mimo jiné zahrnují:

- ochranu osob a vojenského materiálu před účinky ZHN a PNL;
- prevenci a odstraňování následků použití ZHN a úniku PNL.

Ochrana proti vysoce přesným zbraním a elektronickému působení (EP).

Elektronická ochranná opatření jsou kombinací zásad a pravidel, způsobu práce a taktiky vedení bojové činnosti, vedoucí ke snížení efektu nepřítelových opatření elektronické podpory a elektronického působení.

Ochrana vojsk před účinky vlastních zbraní, tj. neúmyslnému usmrcení spojeneckých (vlastních) vojáků palbou vlastních jednotek patří mezi základní opatření. Vyloučení napadení vojsk účinky vlastních zbraní a opatření k jeho snížení zahrnují jak opatření materiální povahy (elektronické anebo mechanické prostředky zjišťování/označování vozidel), tak nemateriální povahy (velení, teorie, výcvik, informovanost o situaci).

Obsahem **požární ochrany** jsou prevence proti požárům, varování jednotek před požáry, informace o použití zápalných látek, opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany jednotek v pásmech rozsáhlých požárů a k vyvedení jednotek z ohrožených prostorů i opatření k hašení požárů a odstranění jejich následků. Požární ochrana mimo jiné zahrnuje:

- vhodné využití ochranných vlastností terénu a zvýšení ochrany před požáry jeho ženijní úpravou;
- budování ochranných zákopů a pásů, průzkum a zabezpečení vodních zdrojů.

Součástí opatření požární ochrany jsou i **opatření k ochraně životního prostředí**.

Ochrana zdraví vojáků představuje soubor rozsáhlých opatření, která jsou zaměřena nejen na jednotlivce, ale i na nasazené síly jako celek. Dodržování preventivních opatření vojáky, veliteli a odpovědnými funkcionáři zajistí, že vojáci nebudou trpět nemocemi, nebudou užívat léky a udrží si dobrou fyzickou a psychickou kondici, která je nutná k zajištění úspěchu při plnění daného úkolu.

Pokud má být **ochrana vojsk před IED** účinná je nutné aktivně působit proti celému systému IED, který je charakterizován jako kombinace procesů a lidských i materiálních zdrojů zahrnujících veškeré potřebné nástroje, technologie, zkušenosti, znalosti, osoby a prostředky potřebné k plánování a realizaci použití IED. **Nástroji k realizaci opatření ochrany sil proti IED jsou:**

- Velení a řízení
- Zpravodajská činnost, pozorování, průzkum
- Proces výběru cílů (Targeting)
- Informační a psychologické operace (Info Ops a PsyOps)
- Logistická podpora ochrany sil proti IED
- Flexibilita, integrace a koordinace
- Ochrana sil
- Příprava sil

Ochranou sil proti IED se rozumí souhrn opatření přijatých (s využitím všech prostředků) za účelem minimalizace zranitelnosti osob, zařízení, materiálu a narušení

činnosti vlastních vojsk v prostředí s výskytem IED. Cílem je zabezpečit volnost pohybu (manévr) a operační efekt potřebný ke splnění operačního úkolu.

Opatření ochrany vojsk lze v obecné rovině rozdělit na všeobecná a zvláštní

Všeobecná opatření jsou základem ochrany vojsk a součástí jejich běžné činnosti, vojska je realizují vlastními silami a prostředky. Jejich rozsah a kvalita určují úroveň ochrany. Všeobecná opatření ochrany vojsk zahrnují:

- včasné zjištění příprav nepřítele k použití ZHN;
- rozptýlení vojsk a jejich manévr;
- ženíjní budování prostorů a postavení zaujímané vojsky;
- přípravu komunikací pro manévr;
- maskování vojsk před průzkumem nepřítele s využitím maskovacích prostředků a ochranných vlastností terénu;
- využití ochranných vlastností techniky;
- klamání;
- aktivní a pasivní opatření požární ochrany v prostorech bojové činnosti, objektech a prostorech rozmístění;
- dodržování zásad ochrany zdraví;
- opatření elektronické ochrany.

Na organizaci opatření ochrany sil se podílejí velitelé a štáby všech stupňů.

Zvláštní opatření dotvářejí a doplňují všeobecná opatření na základě nově vzniklých specifických bojových podmínek a konkrétní situace. Uskutečňují je vojska vlastními silami a prostředky spolu se silami a prostředky druhů vojsk a služeb. Jedním ze specificky zvláštních opatření jednotek v soudobých operacích je např. činnost na kontrolních stanovištích (Checkpoint) různého typu, kontrolní činnost a střežení vstupů a vjezdů do objektů a prostorů, osobní ochrana důležitých osob (Very Important Person – VIP) a doprovod proudů vozidel.

Specifické funkce ochrany vojsk

Specifické funkce ochrany vojsk zahrnují ochrannou bezpečnost, aktivní a pasivní ochranu a obnovu bojeschopnosti.

- a) **Ochranná bezpečnost** je definována jako organizovaný systém ochranných opatření vytvořený a udržovaný na všech úrovních velení s cílem dosáhnout a udržovat utajení.
- b) **Aktivní ochrana** zahrnuje opatření aktivního charakteru prováděná proti silám nepřítele s cílem zabránit jakékoli formě nepřátelské činnosti, znemožnit ji nebo snížit její účinnost.
- c) **Pasivní ochrana** zahrnuje opatření pasivního charakteru prováděná za účelem fyzické obrany a ochrany osob, důležitých zařízení a vybavení s cílem minimalizovat účinnost nepřátelské činnosti.
- d) **Obnova bojeschopnosti** je souhrn opatření nutných k zotavení jednotky z následků napadení nepřítelem, která zahrnují zjištění následků napadení (Post-Attack Reconnaissance – PAR), likvidaci výbušné munice (Explosive Ordnance Disposal – EOD), opravy poškozených letišť (Airfield Damage Repair – ADR), hašení požárů (Fire Fighting – FF) a nakládání s padlými a zemřelými.

Ochrana vojsk je založena na následujících principech:

- a) **Stanovení priorit.** Ochrana vojsk vyvažuje protiklad mezi potřebou uchování schopností vojsk a potřebou volnosti manévru v operaci. Prioritou je ochrana bojeschopnosti vlastních vojsk a operační soudržnost nebo politická vůle ovlivněná veřejným míněním. Ochrana vojsk vyžaduje souhrn preventivních opatření seřazených podle důležitosti úkolu a hrozeb.
- b) Základem pro výběr opatření ochrany vojsk je **hodnocení hrozby** založené na přesných a včasných informacích. Nepřetržité vyhodnocování hrozeb umožňuje velitelům přizpůsobit ochranu vojsk při zachování principu hospodárnosti úsilí.

Hrozba je primární, mimo nás nezávisle existující, vnější fenomén, který může nebo má za cíl poškodit nějakou konkrétní hodnotu.

Závažnost hrozby je úměrná povaze a významu hodnoty. Hrozba může být jevem přírodním, definovaným fyzikálně – takovou hrozbu nazýváme hrozbou neúmyslnou. Úmyslnou hrozbu zamýšlí, připravuje, spouští či realizuje lidský jedinec nebo kolektiv. **Synonymem** termínu hrozba je termín **ohrožení**.

Míra hrozby je dána velikostí možné škody a časovou vzdáleností (vyjádřenou obvykle pravděpodobností čili rizikem) jejího možného uplatnění.

V soudobém operačním prostředí jsou na základě lesson learningu hrozby, kterým čelí ozbrojené síly v operacích, členěny do tří skupin:

- hrozby spojené s činností nepřítele,
- hrozby spojené s činností vlastních sil,
- hrozby vyplývající z konkrétního prostředí, ve kterém je operace vedena.

Do první skupiny patří letecké a raketové útoky, miny a nástrahy, improvizovaná výbušná zařízení, přímá a nepřímá palba, informační operace, elektronický boj, průzkum ze strany nepřítele, použití ZHN a biologických prostředků, nepříznivé následky interakce s civilním prostředím, pirátství, loupeže, přepadení a únosy osob.

Do druhé skupiny spadají především nežádoucí účinky použití vlastních zbraní a dopravní nehody spojené s činností sil.

Třetí oblast zahrnuje především zdravotní a environmentální hrozby vycházející z daného prostředí, ale mohou zde být obsaženy i neodstraněné miny, nástrahy a nevybuchlá munice, jakož to následek předchozí bojové činnosti.

- c) **Analýza a řízení rizik** (Risk Management – RM). Vojenské operace jsou nevyhnutelně spojeny s rizikem. Ochrana vojsk vyžaduje řízení rizik a jejich seřazení podle důležitosti spolu s jejich analýzou a hodnocením zranitelnosti. I když není možné stále chránit všechny prostředky proti všem hrozbám, musí být chráněny ty prostředky, které jsou pro úspěch mise nezbytné. Komplexní proces hodnocení rizika, jako součást ochrany vojsk, je pro usměrnění obsahu řízení rizik při rozhodování a stanovení priorit podstatný. Řízení rizik není kompromisem, nýbrž zahrnuje přijetí rizika v jednom prostoru s jeho eliminací v prostoru jiném.

Riziko je definováno jako pravděpodobnost, že dojde ke škodlivé události, jež postihne danou hodnotu. Je reakcí na hrozbu, též však i na stav vlastní připravenosti (zranitelnosti) a je spojeno s rozhodováním, s lidskou činností.

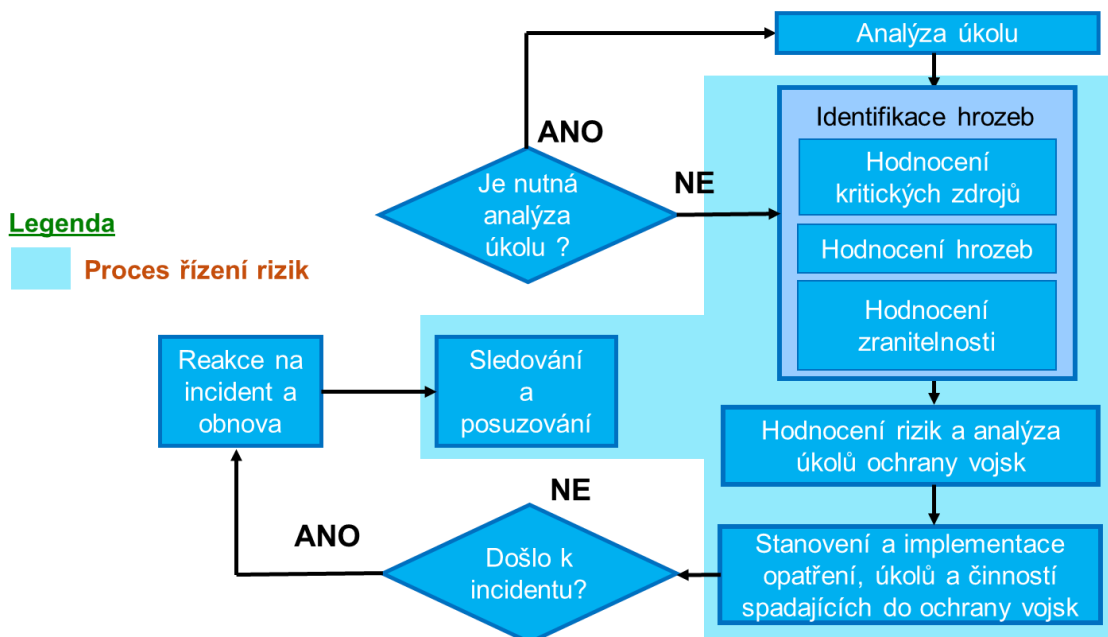

- d) **Součinnost.** Ochrana vojsk zahrnuje všechny síly a součásti jak uvnitř, tak vně společného operačního prostoru. Při zabezpečení ochrany vojsk v rámci součinnosti se bere do úvahy koncepce, politika, doktrína a principy činnosti koaličních spojenců a hostitelských zemí.
- e) **Pružnost.** Pravidla a opatření ochrany vojsk musí být pružná, schopná rychlé reakce na změny hrozby. Pružnost ochrany vojsk vyžaduje stanovit pevné zásady, umožňující vytvářet standardy a procesy, které splňují specifické potřeby.

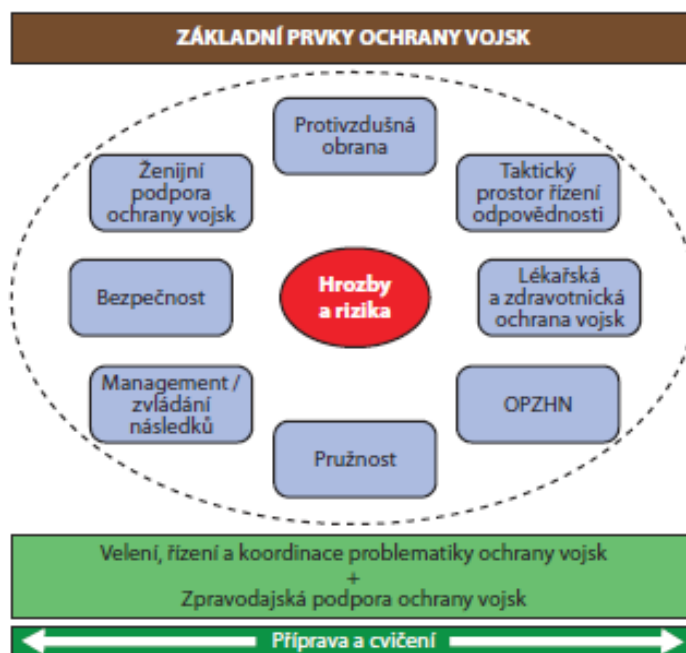
Model ochrany vojsk

Model ochrany vojsk ilustrovaný na obrázku poskytuje velitelům a osobám zainteresovaným do plánování ochrany vojsk logický postup mající za cíl identifikovat a implementovat opatření, úkoly a činnosti, které efektivně reagují na potencionálně vzniklý incident a proces hodnocení daných opatření, aby se bylo možné úspěšně řídit ochranu vojsk na co nejnižší praktické úrovni. V tomto modelu je zároveň obsaženo více typů rozhodovacích procesů včetně analýzy úkolu a řízení rizik. Model ochrany vojsk NATO představuje provedení následujících kroků:

- a. Určení stanovených a zahrnutých úkolů **analýzou úkolu**.
- b. **Identifikaci hrozeb**, tedy určení takových zdrojů, které jsou kritické pro úspěch mise (**hodnocení kritických zdrojů**), determinaci pravděpodobné hrozby pro osoby a taková zařízení, která jsou kritická pro úspěch mise (**hodnocení hrozeb**) a určení slabých stránek, které by mohly být využity hrozbami a dopad incidentů na efektivnost sil (**hodnocení zranitelnosti**).
- c. Identifikaci specifických úkolů ochrany vojsk, které vyvstaly z analýzy úkolu, určení z toho vyplývajících dalších úkolů a identifikaci a hodnocení rizik s tím spojených (**Hodnocení rizik a analýza úkolů ochrany vojsk**).
- d. Stanovení a implementaci patřičných opatření ochrany vojsk, úkolů a činností ke snížení rizika na míru akceptovatelnou velitelem a kalkulaci zbytkového rizika. Pak monitorování jejich efektivity tak, aby bylo možné splnit úkol (**Stanovení a implementace opatření, úkolů a činností spadajících do ochrany vojsk**).
- e. Určit a přijmout procesy řízení a opatření k reakci na incident a obnovu včetně tvorby a přijetí plánu reakce na incident a obnovy. (**reakce na incident a obnova**).
- f. Udržovat, přehodnotit a pozměnit procesy řízení a opatření ochrany vojsk během mise (**monitorování a posouzení**).

Obrázek1 Model ochrany vojsk

Obrázek2 Základní prvky ochrany vojsk

Ochrana vojsk využívá určitý počet vnitřně souvisejících schopností a prvků, opatření a vědních oborů, které mohou přispívat k dosažení zamýšleného celkového cíle. Konkrétní přispívání k těmto schopnostem bude určováno operačním prostředím, úrovní hrozby (ohrožení), rozměrem operace, klimatickými podmínkami, civilním prostředím, složením sil pod vedením NATO, dostupností podpory hostitelského státu a přítomností mezinárodních organizací. Je kombinací činností velkého počtu specifických oblastí, přičemž každá z nich vychází z vlastního plánu, priorit a

vyžaduje integrovaný a synchronizovaný plán. Ženíjní podpora FP je jedním z osmi základních prvků, který zahrnuje ženisty, jež proaktivně podporují všechny ostatní schopnosti těchto prvků. Ženíjní podpora FP musí být koordinována a podporována v rámci různě zaměřených ženijních úsilí, aby tyto schopnosti byly integrovány do soudržného a efektivního seznamu činností a výsledné realizace. Efektivní ochrana se neopírá pouze o jednotlivé postupy nebo činnosti, ale vychází z vyvážené kombinace aktivních a pasivních opatření, vyúsťujících do soudržného flexibilního systému. Tento systematický přístup nejprve směřuje k zabránění jakéhokoli útoku. Pokud je útok spojen s konkrétním místem, jeho účinek by měl být redukován a pokud ne, měl by být zrušen. Jestliže se nějaký efekt zdá být nízký (malý), měly by mít ochranné síly/prostředky dostatečnou operační schopnost odolat tomuto útoku nebo napadení. Kromě toho by měly být v předstihu připraveny flexibilní plány k poskytnutí rychlé obnovy schopností a k zajištění schopnosti přežití napadené základny. Je nezbytné, aby tento systematický přístup byl aplikován komplexně a fungoval ve prospěch vojsk a prostředků.

ŽENIJNÍ OPATŘENÍ OCHRANY VOJSK

Ochrana vojsk (Force Protection – FP) zahrnuje přijetí opatření a využití prostředků k minimalizaci zranitelnosti osob, zařízení a činností a k eliminaci jakýchkoli hrozeb a rizik za účelem uchování volnosti a operační efektivnosti daných vojsk.

Ženíjní opatření ochrany vojsk jsou definována jako „soubor takových ženijních činností, jejichž skutečný efekt je minimalizace nebezpečí škod hrozících vojskům, způsobených operačními hrozbami nebo riziky, vyplývajícími z charakteru činností/operací a životního prostředí, které vyžadují technické a specifické ženijní dovednosti“. Ženisté jako techničtí experti rozvíjejí a udržují postupy a nejlepší zkušenosti FPE, umožňující analýzy zranitelnosti ještě před možnými incidenty, a to včetně přiměřených reakcí na ně a obnovy schopností.

NATO ženijní práce, role & úkoly							
Funkce	Velení a řízení	Manévr a palba	Zpravodajství	Ochrana vojsk	Udržitelnost	CIMIC	Informační operace
Ženíjní úkoly	Technický poradce	Překonávání překážek	Shromažďování ženijních informací	Práce k ochraně/opevňování	Výstavba infrastruktury	Podpora záchrany a pátrání	Podpora informačních operací
		Ražení průchodů	Využívání ženijních informací	Skrytí a klamání	Provozování a údržba infrastruktury		
		Ničení	Ženíjní informační management	Management nebezpečí výbuchu	Management nemovitého majetku		
		Odeptení použitých tras/prostorů	Geomatika	Podpora CBRN	Ochrana životního prostředí		
		Vojenské pátrání		Požární ochrana	Poskytování (vody a energie)		
		Uvolňování prostorů (tras)			Podpora logistiky		
		Zhizování pomocných cest			Ženíjní potápěčské práce		
ROLE: Mobilita; opatření k omezení pohybu protivníka; podpora schopností přežití vojsk a všeobecná ženijní podpora							

Obrázek3 Místo ženijní podpory ochrany vojsk

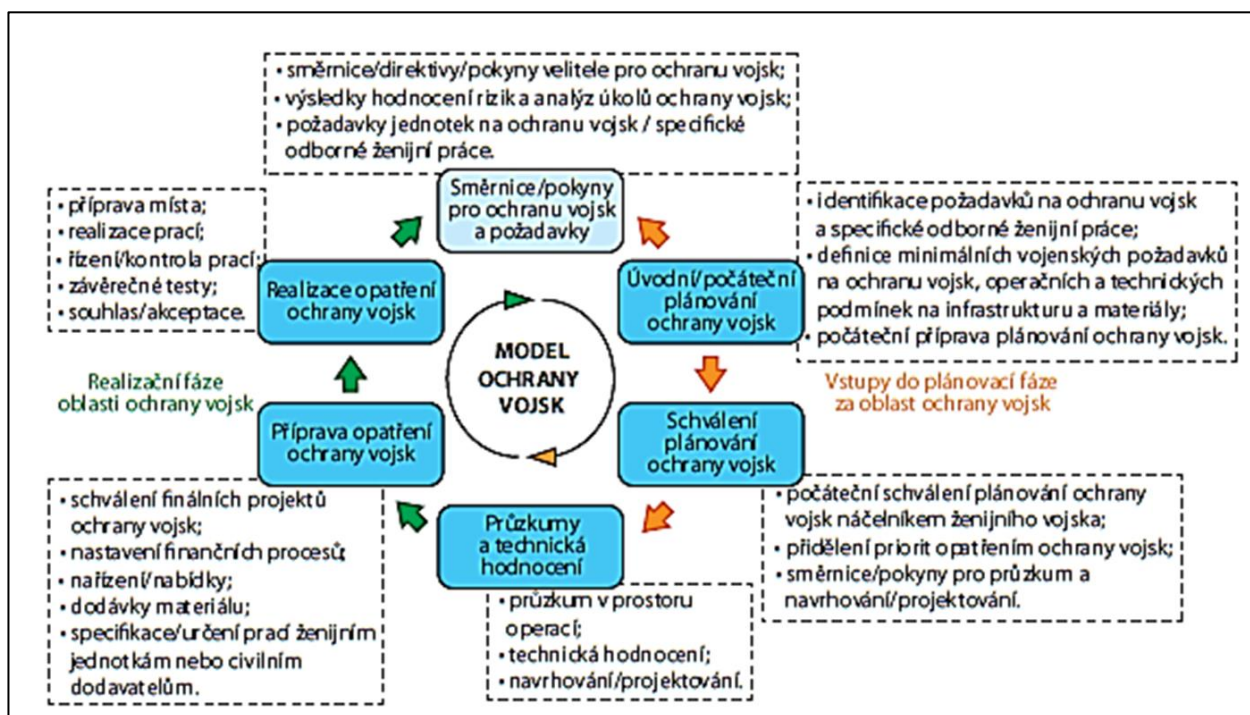
Model ženijních činností ochrany vojsk

Model ženijních opatření ochrany vojsk je proces realizovaný a řízený v rámci ženijní působnosti ženijním náčelníkem prostřednictvím ženijního specialisty pracoviště ochrany vojsk (Force Protection Engineering Officer – FPEO) [ženijní oddělení/odbor] za účelem identifikace, projektování a realizace nezbytných a nejvhodnějších ochranných opatření i souvisejících infrastruktur. Veškeré odpovědnosti a ženijní (MILENG) vstupy se ve spojitosti k modelu FP vztahují:

- Na identifikaci možných oblastí, týkajících se nebezpečí a hrozeb k minimalizaci definovaných zranitelností (slabých stránek).
- Na hodnocení rizik (nebezpečí) a úkolovou analýzu úkolů FP, přizpůsobenou zásahu z oblasti FPE ke konkrétní identifikaci daných úkolů.

Fáze ženijních opatření ochrany vojsk. Model FPE zahrnuje následující fáze a jejich činnosti:

- Návody a požadavky ochrany vojsk.
- Počáteční plánování FPE.
- Schvalování plánování FPE.
- Průzkumy a technické hodnocení.
- Příprava k realizaci FPE.
- Realizace FPE.

Obrázek4 Model ženijních činností ochrany vojsk

Všeobecně nazývaná **OCHRANNÁ INFRASTRUKTURA** v rámci společného prostředí zahrnuje veškerou příslušnou infrastrukturu, materiál, úkoly a činnosti, jež přispívají k ochraně vojsk. To zahrnuje profesionální a technickou expertní činnost pro plánování, projektování, koordinaci, výstavbu a udržování vhodné infrastruktury, zodolňování zařízení, systémy obvodové bezpečnosti, systém stálého sledování základny, určení přístupových vzdáleností a polní opevňování, která jsou realizována

ženijním vojskem (úkolovým uskupením) v rámci **ženijních opatření ochrany vojsk**. Při projektování ochranných opatření a polních opevnění musí být brány v úvahu i národní připomínky. Jelikož však národní směrnice mohou různé standardy měnit, NATO usiluje o jejich sjednocení.

Flexibilita. V průběhu jakékoli specifické operace (nasazení) a v průběhu jejího postupu se bude úroveň nebezpečí/ohrožení s největší pravděpodobností měnit. Z toho důvodu se s postupem času budou celkově měnit i použité ochranná opatření napříč prostorem boje (činnosti). Proto konkrétní ochranná opatření z hlediska času a nákladů mohou být velmi náročná. Ochranná opatření musí nabízet flexibilitu a v případě pozdějších změn při ohrožení i umožňovat, aby byla postupně vybudována nebo zdokonalena. Představa určité hrozby nebo ohrožení, na jejímž základě jsou opatření založena, zůstane vždy proměnlivá a předmětem rychlé změny.

Realizační faktory. Ochranná opatření použitá v rámci ochrany vojsk musí rovněž brát v úvahu možné politické vlivy a další důsledky. Z fyzikálního hlediska a z hlediska obsahu může mít ztráta vojenské schopnosti nebo důležité infrastruktury poměrně velký dopad na plnění bojového/operačního úkolu.

- a) **Situace.** Ochranná opatření přijatá vojsky jasně naznačují, zda se cítí být zranitelnými nebo zda jsou zranitelná. Proto jakákoli prováděná činnost musí být v oblasti situace a stavu vojsk v souladu se záměrem velitele. Ten by měl vždy a za každé situace usilovat a podporovat provádění ochranných opatření přijatých vojsky. Realizace tohoto záměru je důležitá již při samotném plánování.
- b) **Faktory trvání.** Jakékoli prováděné stavební práce udávají také viditelné náznaky toho, na jakou dobu vojska předpokládají, že budou vytvářet stabilní a bezpečné prostředí.
- c) **Morálka.** Operační zkušenosti dlouhodobě ukazují, že ochrana vojsk udržuje jak fyzické, tak i morální složky bojové síly. Vojska proto musí mít důvěru v použití staveb, objektů a dalších systémů poskytovaných pro jejich vlastní ochranu.

Ochranné práce. Ženijní jednotky mohou s využitím doplňkových nebo ochranných materiálů zvyšovat ochranné vlastnosti stávajících staveb a zařízení ke zvýšení ochrany a odolnosti před poškozením nebo útokem. Tyto stavby a zařízení budou využívány zejména jako ochranná infrastruktura pro osoby, postavení jednotek a logistická centra. Velitelé mohou požadovat zodolňování důležitých zařízení pro velení a řízení zvláště takových, která mají detekovatelný elektronický obraz. Ženijní jednotky poskytují ochranné práce zejména v podobě vybudovaných zábran a zástěn jako:

- Zpomalovací zákruty nebo silniční přístupové kontrolní body.
- Ploty, zástěny nebo překážky kolem zařízení, vozidel, vybavení a stanoviště vojáků.
- Příprava míst pro taktické jednotky vzdušných sil.
- Poradenství s výstavbou ochranných bariér/zábran.
- Systémy ochrany perimetru (obvodu).
- Kolektivní podpora (Collective Protection – COLPRO) OPZHN.

Polní opevnování. Příprava polních opevnění (ochranných staveb) je v odpovědnosti všech druhů vojsk. Při nedostatku času nebo v případě specifických úprav terénu mohou ženisté s využitím zemních strojů a výbušnin v souladu s

prioritami velitele poskytovat ženijní podporu. K možným ženijním úkolům v této oblasti patří:

- Poskytování poradenství v rámci kvalifikované expertní činnosti (Subject Matter Expertize – SME), zaměřené na výstavbu polních opevnění (polních ochranných staveb).
- Budování velitelských stanovišť.
- Budování postavení prostředků dělostřelectva, okopů pro tanky a okopů a krytů pro zbraně.
- Příprava záložních postavení (stanovišť).
- Příprava míst pro taktické jednotky vzdušných sil.
- Z odolňování polních opevnění a zesilování objektů.

Ochrana důležité infrastruktury. Důležitá infrastruktura by měla být chráněna proti velkému množství nebezpečí a hrozeb. Druh ochrany bude záviset na terénu, hornině, dostupnosti stávajících staveb, přírodním skrytí a na podpoře HN. Ženijní specialista danému veliteli poskytuje poradenství z hlediska nejvhodnějšího opatření k ochraně důležité infrastruktury jak pro ozbrojené síly, tak i pro hostitelský stát.

Maskování a skrytí. Všeobecně jsou všechny jednotky odpovědné za problematiku vlastního skrytí a maskování. Nicméně hlavní postavení, zařízení a operační stanoviště vyžadují specifické maskovací sklady (materiál) a opatření. V takových případech může taktický velitel využívat ženisty k realizaci takovýchto úkolů, jak jsou mu navrhovány v rámci poskytování poradenství jeho ženijním velitelem (náčelníkem). Viditelné charakteristické znaky ženijního budování (ženijních prací) musí být u přípravy bojových postavení minimalizovány. Mimo používání maskovacích sítí a přírodních maskovacích materiálů však často specifická maskovací opatření vyžadují použití ženijního vybavení a zařízení. To platí zejména pro rozsáhlou škálu maskovacích požadavků.

Klamání. Klamání je cílevědomá činnost vlastních vojsk, zahrnující řadu opatření určených k oklamání nepřítele poskytnutím falešného a zavádějícího obrazu o skutečné taktické a operační situaci, který v konečném důsledku poškodí jeho zájmy a přinese výhodu vlastním vojskům. Poskytování poradenství v problematice klamání veliteli všech druhů vojsk je součástí ženijní odpovědnosti. Hlavní požadavky na klamání jsou:

- a) Koordinovat činnost na co možná nejvyšší praktické úrovni a také se všemi zainteresovanými jednotkami.
- b) Zřizovat klamné pozice (postavení), klamné zátarasý včetně minových polí, makety a simulované použití stavebního (konstrukčního) vybavení. Pro zřizování klamných pozic (postavení) a maket bude využíván maskovací a klamný materiál a rovněž může být využito ženijní vybavení pro těžbu zeminy. K realizaci (opatření) klamání může rovněž být použit poškozený nebo ukořistěný materiál. Klamné pozice (postavení) a makety musí být pečlivě plánovány a koordinovány v rámci daného taktického plánu a skutečných pozic (postavení).

Hodnocení a snižování výbušných ohrožení je ženijní (MILENG) činnost, která se zabývá problematikou hrozeb od výbušných prostředků. Do této oblasti patří: vojenské pátrání, likvidace výbušných prostředků (materiálů) a podpora zpravodajství.

Hodnocení a snižování výbušných ohrožení je zejména úkolem ochrany vojsk a netýká se výhradně (pouze) ženijního vojska. Některé státy však nepovažují EOD

práce čistě jen jako ženijní úkol, ale zahrnují do této oblasti i jiné druhy vojsk a specialisty, např. z oblasti analýz a využití informací nebo C-IED.

Charakteristika výbušných prostředků/materiálů:

- a) IEDs jsou zařízení, umisťovaná nebo zhotovovaná improvizovaným způsobem, obsahující destruktivní, smrtící, škodlivé, pyrotechnické nebo zápalné chemikálie. Jsou konstruována s cílem ničit, zneškodnit nebo rozrušit (znepokojit). IEDs mohou obsahovat vojenské zdroje (trhavinu), ale zpravidla jsou navrhována z nevojenských součástí nebo komponentů.
- b) Nevybuchlé výbušné materiály zahrnují veškerou munici, obsahující výbušniny, jaderné štěpné nebo syntetické materiály a biologické a chemické prostředky. Mina je explozivní munice, konstruovaná pro umístění pod, na nebo v blízkosti zemského nebo jiného druhu povrchu a měla by být uváděna v činnost přítomností nebo kontaktem osoby, pozemního vozidla, letadla nebo plavidla, včetně vyloďování. Miny jsou považovány za vojenský materiál, obsahující trhavinu. Jsou rozlišovány miny jako protivozidlové a protipěchotní. Ačkoli jsou protipěchotní miny zakázány Ottawskou dohodou, ke které se přihlásilo mnoho států, jsou ještě stále běžnou hrozbou po celém světě.
- c) AXOs je munice nepoužitá zbraňovým systémem, zanechaná na terénu nebo ve skladu.
- d) CBRN EO je výbušné zařízení, obsahující složku (prvek) CBRN. Složka nebo prvek CBRN zpravidla nemusí být výbušná, existuje ale vnější nebezpečí jako např. oheň nebo detonace a tehdy může způsobit ztráty na životech nebo škody na materiálu.

Ženisté odpovídají za zajištění výcviku pro minové nebezpečí a nebezpečí od ostatních výbušných prostředků.

Koordinátor pro oblast hodnocení a snižování hrozeb výbuchu (Explosive Threat Manager – ETM) je osoba, která plní roli hlavního EOD důstojníka štábu společných sil. Je to expert pro danou specifickou oblast a koordinuje všechny úkoly, související s hrozbou výbuchu. Řídí mnohonárodní koordinační pracoviště EOD (Multi National EOD Coordination Cell – MNEODCC). Podává hlášení přímo veliteli společných sil a mnohonárodnímu koordinačnímu pracovišti EOD nadřazené úrovni velení. Náčelník ženijního vojska společných sil je hlavním poradcem velitele společných sil a disponuje koordinační a technickou pravomocí v rámci použitých (nasazených) ženijních sil a prostředků napříč společnými silami. Vzhledem k tomu, že ženijní zdroje ke splnění všech požadavků jsou málokdy dostačující, je koordinace a úkolová organizace dostupných sil a prostředků v oblasti hrozeb od výbušných prostředků jednou z rolí pro JFEngr, v jejím rámci je ETM vedoucím poradcem a expertem.

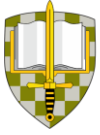
Ženijní vojsko musí realizovat/uplatňovat všeobecná pravidla **pro ochranu/obranu proti hrozbě CBRN**, která jsou společná pro všechny druhy vojsk. Ženijní specialisté jednotlivých států mohou mít určeny specifické CBRN odpovědnosti; které se stát od státu mohou lišit a pak již v této publikaci nejsou detailněji řešeny. Ať již jsou jim přiděleny jakékoli národní odpovědnosti, ženijní specialisté by z hlediska svých bytostně základních schopností a organizace měli být zainteresováni do následujících úkolů:

- a) **Podpora v rámci schopnosti přežít.** Ženíjní specialisté poskytují poradenství v oblasti stavebních a konstrukčních prací dalším druhům vojsk, zejména při poskytování polních opevnění a dalších úkrytů proti útoku CBRN včetně improvizované kolektivní ochrany proti chemickému útoku. Tato opatření jsou definována jako „přežít pro fungování (plnění úkolů)“.
- b) **Mobilita napříč nebo kolem prostorů zasažených úderem CBRN.** Jako součást běžných úkolů z hlediska umožnění použití silnic/cest a jejich udržování by měli ženisté mít za úkol uvolňovat silnice/cesty, které jsou blokovány účinky úderů CBRN nebo umožnit jejich obejití.
- c) **Dekontaminace.** Ženíjní specialisté mohou být povoláni ke zřízení dopravních okruhů a zařízení v místě dekontaminace. V některých armádách mohou toto místo obsluhovat nebo pro ně poskytovat vodu. Prostor dekontaminace může rovněž patřit k ženíjním úkolům.
- d) **Účinek jiného útoku (Release Other Than Attack – ROTA) a toxické průmyslové látky a odpady (Toxic Industrial Materials and Hazards – TIMH).** Ženíjní vojsko má v zastavěných nebo urbanizovaných prostorech významný potenciál k tomu, aby řešilo účinky ROTA a TIMH. Průmyslové prostory jako elektrárny nebo energetická zařízení a také i nemocnice nabízejí velký rozsah možností volby pro využití potenciálním nepřítelem.

Požární ochrana. K předcházení požárů požární ochrana zajišťuje projektování a výstavbu systémů protipožárních zábran v rámci infrastruktury. To zahrnuje rozvoj, realizaci a sledování protipožárního bezpečnostního programu včetně výcviku, cvičení a hodnocení plánů požární ochrany, přijatých v rámci vojenských jednotek/základů.

Požární prevence. Druh vojska zabývající se požární ochranou je důležitou bezpečnostní složkou, která musí být integrální součástí každého rozmístění vojsk. V rámci NATO tato odpovědnost spadá pod různé prvky/součásti v rámci vojsk přispívajících států (Troop Contributing Nations – TCNs). Bez ohledu na to, kdo ponese odpovědnost, požadavek k zabezpečení podpory požární ochrany vyžaduje, aby byl identifikován v rámci nasazených sil NATO. Použití hasičů na bojišti je nezbytné pro ochranu vojsk v operacích, ale může být snadno přeměněno do oblasti jakékoli služby, podporující protipožární ochranu poskytovanou prostřednictvím TCN. Požár může mít mnoho příčin (např. špatná disciplína, nevhodné projekty elektroinstalace, nevhodné zacházení s palivy, výsledek útoku vojsk nepřítele apod.). Pokud nejsou požáry rychle potlačeny, nejsou pod kontrolou a nejsou uhašeny, výsledný efekt může omezovat schopnost velitele aplikovat bojovou sílu a dosáhnout splnění úkolu. Je v odpovědnosti náčelníka ženíjního vojska daných sil poskytovat poradenství veliteli v Oblasti prevence protipožární ochrany v rámci prostoru operací. Rozsah poradenství bude zahrnovat požadavky na požární ochranu daných vojsk, výběr umístění tábora, projekt ubytování a zařízení a také denní režim TF k předcházení rizik požárů v důsledku špatného vedení a špatných návyků.

**Faculty of Military
Leadership**